ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-4-18-22

ЎҚУВЧИЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШДА МАКТАБ ВА ОИЛАНИНГ АҲАМИЯТИ

Ойбек Кахрамонович Мирзорахимов
Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти ўқитувчиси

АННОТАЦИЯ

Мақолада ўқитувчининг ва оиланинг ўқувчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашдаги моҳияти ҳақида сўз юритилган.

Калит сўзлари: Ватан, ватанпарварлик, муҳаббат, хафсизлик, маданият, хизмат қилиш, Ватанга муҳаббат, ҳимоя қилиш.

ABSTRACT

The article discusses the importance of the teacher and the family in educating students in the spirit of patriotism.

Keywords: Motherland, patriotism, love, security, culture, service, love for Motherland, protection.

КИРИШ

Ёшларнинг маънавий-ахлоқий тарбия мавзуси жамиятда доимо муҳимдир. Ахир, мамлакатнинг келажаги кейинги авлодлар ҳаётларида қандай қадриятларга олиб келади. Ёшларга ўз мамлакатининг иқтисодий ва маданий хусусиятларини чуқурроқ тушунишга, табиатнинг гўзаллиги ва ўзига хослигини ва унинг фуқароси томонидан муносиб ва фойдали бўлиш ҳақида ўйлашга ёрдам бериш учун мўлжалланган.

Ёш авлоднинг ватанпарварлиги ҳақидаги саволлар ватаннинг садоқати, давлатнинг қонунга бўйсунадиган фуқаролари инсон тараққиёти тарихидаги олимларнинг диққат марказида туришарди. Буюк файласуфлар, ўқитувчилар қадимги замонлардан бу масалага жиддий этибор беришди.

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА МЕТОДОЛОГИЯ

Бугунги кунда ватанпарварлик ва ўз Ватанига муҳаббат туйғуларини сақлаш ва ривожлантириш давлат ва жамиятнинг стратегик вазифасидир.
Чунки айнан ватанпарварлик, айнан Ватани севадиган кенг халқ оммаси давлат ва унинг барча аҳолиси хавфсизлиги ва барқарорлигининг гаровидир. Сўнгги йилларда сифатли ўзгаришлар юз берди. Мамлакатимизда ватанпарварликнинг

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-4-18-22

кучайиши кўп жиҳатдан муҳим ва муҳим воқеалар билан боғлиқ: Ғалаба кунига бағишланган байрам тадбирлари, "Хотира ва қадрлаш куни".

Шу муносабат билан, ҳозирда болалигида болаларда ватанпарварлик туйғулари, асослари ва ўзини тутиш маданиятини тарбиялашга шошилинч эҳтиёж мавжуд ва шунинг учун она маданияти, ота ва онага ўхшаб, бола қалбининг ажралмас қисмига, фуқаронинг ва ватанпарварнинг шахсини яратадиган бошланғичга айланиши керак.

Мактабгача таълим стандартининг "Ижтимоий ва коммуникатив ривожланиш" таълим йўналишларининг таркибий қисмларидан бири мактабгача ёшдаги болаларни ватанпарварлик тарбияси, мактабгача ёшдаги болаларни ижобий социализацияси, болаларни ижтимоий-маданий меъёрлар, оила, жамият ва бошқа анъаналари билан таништиришдир. Ватанпарварлик - бу Ватанга муҳаббат, ўз Ватанига садоқат, унинг манфаатлари ва тайёрлиги учун хизмат қилишга интилиш, фидойиликка қадар, уни ҳимоя қилиш.
«Ватанпарварлик - бу ватанга, она заминга, ўз маданий муҳитига бўлган муҳаббатдир. Ватанпарварликнинг ушбу табиий асослари табиий туйғу сифатида ҳар бир болада бурч ва фазилат сифатида унинг ахлоқий маъноси билан бирлаштирилган. "

Бугунги кунда жамиятни ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш муаммоси айниқса ташвишланмоқда ва бу муаммонинг мавжудлиги уни ҳал этиш йўлларини интенсив излашга олиб келди. Давлатимиз томонидан мактаб ўқувчиларида ватанпарварликни шакллантиришга жиддий эътибор қаратилаётгани бунинг далилидир; бу бизнинг давлатимизнинг бир қатор меъёрлари ва қонунчилик тизимларида ўз аксини топган.

Ватанпарварлик таълими - бу давлат органлари, жамоат бирлашмалари ва ташкилотларининг ёшлар орасида юқори ватанпарварлик онгини, Ватанига содиқликнинг юксак туйғусини шакллантириш, ўз фуқаролик бурчини бажаришга тайёрлик, энг муҳим конститутсиявий Ватан манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича мажбуриятлар.

Ватанпарварлик тарбияси жараёнини она заминни ўрганмасдан тасаввур этиб бўлмайди. Вилоятнинг турли музейларига экскурсиялар, сайёҳлик саёҳатлари ва пиёда саёҳатлар, Ватан ва она замин тарихи, фольклор мероси, табиат бойлигини ўрганиш - буларнинг барчаси қизиқувчан боланинг онги учун жуда қизиқ, шунингдек, мактаб ўқувчиларига ёшлигидан имкон беради уларнинг Ватани ер юзидаги энг яхши жой эканлигини, бу ерда туғилганлигингиздан чинакам фахрланишингизни англаш.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-4-18-22

Мактаб маъмурияти мактаб атрофини ободонлаштириш, қишлоқ ёдгорликларини парвариш қилиш бўйича тадбирларни ташкил этади. Ваниҳоят, яна бир қизиқарли тадбир - бу турли хил танловлар. Масалан, бу ўқиш танлови, ватанпарварлик қўшиқлари танлови, Ватан ҳимоячиларининг эксплуатациясига бағишланган иншолар танлови ёки расмлар танлови бўлиши мумкин - бундай тадбирларда ўз истеъдодларини намойиш этишни истаган болалар деярли ҳар доим мавжуд.

Ўқувчиларнинг умумий интеллектуал ривожланиши, дунёқарашини кенгайтириш ва фаннинг турли соҳаларидан бошланғич билимларни олиш билан бир қаторда, анъанавий равишда мактабларда уларнинг ижтимоий, фуқаролик ва маънавий ривожланиши масалаларига эътибор қаратилади. Бу ниҳоятда муҳим, чунки индивидуал қадр-қиммат ва ўз ватанига муҳаббат туйғуси, унинг буюклиги ва қудратини англаш тушунчалари бир-бири билан чамбарчас боғлиқдир. Бундан ташқари, муносиб ватанпарварлик тарбиясини олган болалар, катталардаёқ, ўз ватанининг келажак тақдири уларга боғлиқлигини тушунадилар.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Мактабларда ватанпарварлик тарбиясининг мақсадга мувофиқлиги энди ҳеч кимда шубҳа туғдирмайди, чунки ватанпарварлик фақат ўз давлатига бўлган кўр-кўрона муҳаббат билан чегараланмайди - бу келажакда ўзи эришган йўлда маълум марраларни забт этишга ёрдам берадиган ижобий фазилатларнинг бутун мажмуасидир, чинакам муносиб инсон ва фуқарони танлади ва айланди. Ва, албатта, талабанинг уйғун ривожланиши ва тарбиясини ватанпарварлик тарбиясиз тасаввур қилиб бўлмайди:

• ватанпарварликни тарғиб қилишда, ватанпарварлик йўналишидаги маҳсулотлардан фойдаланишда талабаларнинг кенг иштироки учун шароит яратиш;

• оммавий ахборот воситаларида, адабиёт ва санъат асарларида ватанпарварлик ғоясини обрўсизлантириш, қадрсизлантириш уринишларига қарши курашиш;

• мактабнинг "Кеча, бугун, эртага" даврий нашрида ватанпарварлик мавзусини кенгайтиришга кўмаклашиш ва ёрдам бериш;

• ватанпарварлик тарбияси соҳасида талабаларнинг ижодий салоҳиятини ривожлантиришга кўмаклашиш;

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-4-18-22

• ватанпарварлик тарбиясига бағишланган тадбирларга тайёргарлик кўриш жараёнида талабаларга кутубхонанинг ахборот ресурсларидан фойдаланиш имкониятини таъминлаш.

Ўз оиласига, ота-онасига ва оилавий урф-одатларига ҳурмат ҳам муҳимдир, чунки баркамол меҳрибон оила юксак ахлоқли, муваффақиятли ва фаровон жамиятнинг ҳужайрасидир. Айнан мактабда Ватан манфаатларига хизмат қилишга қаратилган ижтимоий фаолият учун асос яратилади. Бу ерда болалар ҳалол меҳнатнинг муҳимлигини англайдилар, уни ҳаётда муваффақиятга эришишнинг асосий калити деб билишни ўрганадилар.
Ватанпарварлик тарбиясида оиланинг ролини таъкидлашни истардим.

Ватанпарварлик тарбиясига бағишланган синф соатлари қанчалик яхши ўтказилмасин, мактаб қанча иш қилмасин, дунёқарашнинг энг мустаҳкам асослари айнан оилада қўйилади. Ота-оналар фарзандларида ватанпарварлик туйғусини ривожлантириш учун ҳам кўп иш қилишлари мумкин. Улар билан мамлакатнинг қизиқарли тарихий жойларига экскурсияга боринг, уруш пайтида бобо ва бувиларнинг жасоратлари ҳақида айтиб беринг, оилавий архивдан фотосуратларни кўрсатинг. Баъзи ота-оналар ўз фарзандларига тарихий воқеалар тўғрисида қизиқарли ҳужжатли филмни томоша қилишни таклиф қилишлари мумкин, кимдир етим ва ногирон болалар билан кийим-кечак ёки бошқа нарсаларни баҳам кўриш орқали сиз қанчалик қувончга эга бўлишингизни кўрсатиб беради. Буюк шахсни шакллантириш йўлидаги бу кичик қадамларнинг барчаси жуда катта аҳамиятга эга. Болаларни ватанпарварлик тарбияси мактабда ҳам, унинг деворлари ташқарисида ҳам, оила бағрида ўтиши керак. Фақат шу ҳолатда бола ўз аҳамиятини англай олади ва энг муҳим ахлоқий ва маънавий фазилатларни ўзлаштира олади.

ХУЛОСА

Бугунги кунда ўқувчиларга ватанпарварлик тарбияси соҳасида мактабнинг асосий мақсади ўқувчининг кўп қиррали, ахлоқий ва ижтимоий жиҳатдан етук, ижодий шахсини шакллантиришни таъминлайдиган таълим тизимини сифат жиҳатидан ривожлантиришдир.

Шундай қилиб, катта ёшдаги мактабгача ёшдаги болаларни ватанпарварлик билан тарбиялаш - бу кичик Ватанга, она тилига, одамларга, унинг урф-одатларига,ғояларига умуминсоний қадриятлар тўплами сифатида ҳиссий ва баҳолаш муносабатини шакллантиришнинг мақсадга мувофиқ, узлуксиз ва изчил, педагогик жиҳатдан ташкил этилган жараёни. боланинг ватанпарварлик ривожланишини таъминлайдиган.

ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24412/2181-1385-2021-4-18-22

REFERENCES

1. Вик Б. демократий. 1979 йил. - 74.
2. Коменский Я. А. Буюк Диалактиклар. - Филм. Пед. СИТ. М .: 1955 йил. - 74-75.
3. Ушинский К. Д. Танланган педагогик ишлари: 2 тонна. - М., 1974 йил. - 56-бет.
4. Волкогонов Д. А. Ҳероизм феномени (қаҳрамонлар ва қаҳрамон ҳақида). - М., 1985 йил. - 166-бет.
5. Селеевко Г.К. Таълим технологиялари учун енциклопедия. - М., 2006. 816 йил.